

Oświadczenie złożone przez senatora Sławomira Rybickiego na 20. posiedzeniu Senatu w dniu 13 stycznia 2021 r.

Oświadczenie skierowane do ministra infrastruktury Andrzeja Adamczyka

Z opublikowanego przez Najwyższą Izbę Kontroli raportu „Przeciwdziałanie zagrożeniom wynikającym z zalegania materiałów niebezpiecznych na dnie Morza Bałtyckiego” wynika, że na polskim dnie Morza Bałtyckiego zalega 400 wraków zatopionych podczas II wojny światowej, w tym ok. 100 w Zatoce Gdańskiej. Zawierają one w sobie wiele różnego rodzaju substancji niebezpiecznych, takich jak np. ropopochodne paliwo czy broń chemiczna, i niosą bardzo wysokie zagrożenie skażenia wód m.in. w rejonie Zatoki Gdańskiej oraz ryzyko ogromnej katastrofy ekologicznej. Jednocześnie Najwyższa Izba Kontroli negatywnie oceniła w raporcie niepodejmowanie przez krajowe organy administracji morskiej oraz ochrony środowiska właściwych działań mających zapobiegać zagrożeniom wynikającym z zalegania materiałów niebezpiecznych na dnie Morza Bałtyckiego: „Zarówno administracja morska, jak i ochrony środowiska nie rozpoznawały zagrożeń wynikających z zalegania w zatopionych na dnie Bałtyku wrakach ropopochodnego paliwa i broni chemicznej. Nie szacowały też ryzyka z nimi związanego i skutecznie nie przeciwdziałały rozpoznanym i zlokalizowanym zagrożeniom. Może to doprowadzić do katastrofy ekologicznej na niespotykaną skalę”. Wspólny apel do prezesa Rady Ministrów w sprawie działań mających zapewnić bezpieczeństwo ekologiczne gminom i powiatom i ochronę przed zagrożeniem wynikającym z broni chemicznej i wraków zatopionych w obrębie polskich obszarów morskich podczas II wojny światowej wystosowali samorządowcy z Obszaru Metropolitalnego Gdańsk-Gdynia-Sopot oraz Związku Miast i Gmin Morskich.

W związku z tym proszę o następujące informacje.

1. Czy przeprowadzona zostanie szczegółowa inwentaryzacja miejsc zatopienia broni chemicznej oraz wraków statków w obrębie polskich obszarów morskich, tj. rozpoznanie miejsc, ilości, rodzaju i stanu materiałów niebezpiecznych, w szczególności paliwa i produktów ropopochodnych z wraków oraz bojowych środków trujących i produktów ich rozpadu? Jeśli tak, to w jakim terminie? Jeśli nie, to z jakich powodów?

2. Czy opracowane zostaną metodyki i techniki szacowania ryzyka związanego ze skażeniem środowiska morskiego? Jeśli tak, to w jakim terminie? Jeśli nie, to z jakich powodów?

3. Czy opracowane zostaną metodyki i techniki wydobycia i neutralizacji broni chemicznej zalegającej w obrębie polskich obszarów morskich, w szczególności Głębi Gdańskiej, oraz substancji ropopochodnych z wraków statków, w szczególności tych stanowiących największe ryzyko – Franken i Stuttgart zatopionych w wodach Zatoki Gdańskiej? Jeśli tak, to w jakim terminie? Jeśli nie, to z jakich powodów?

4. Czy podjęte zostaną aktywności mające na celu wybudowanie i wyposażenie wielozadaniowego, specjalistycznego statku ratowniczego, który służyłby m.in. do wydobywania broni chemicznej i jej przewozu do miejsca utylizacji, wydobywania produktów ropopochodnych z wraków statków i ich przewozu do rafinerii w celu utylizacji czy innych działań związanych z poszukiwaniem i ratowaniem życia na morzu, zwalczaniem zagrożeń i zanieczyszczeń środowiska morskiego, oraz czy zabezpieczone zostaną środki finansowe na taką inwestycję? Jeśli tak, to w jakim terminie? Jeśli nie, to z jakich powodów?

5. Czy prowadzony będzie stały i kompleksowy monitoring poziomu i właściwości szkodliwych substancji chemicznych w obrębie polskich obszarów morskich? Jeśli tak, to od kiedy? Jeśli nie, to z jakich powodów?

6. Jakie jest stanowisko ministerstwa wobec wyników kontroli NIK? Czy podjęto jakieś działania po kontroli, szczególnie w zakresie wdrożenia wniosków pokontrolnych? Jeśli tak, to jakie? Jeśli nie, to z jakich powodów?

7. Jakie działania podjęto dotychczas w zakresie wydobycia lub neutralizacji niebezpiecznych substancji oraz wraków statków zalegających na polskim dnie Morza Bałtyckiego oraz jakie działania są planowane w krótkookresowej i długookresowej perspektywie (wraz z planowanym terminarzem ich realizacji)?

8. Czy ministerstwo uznaje za priorytetowe kwestię zapewniania bezpieczeństwa środowiskowego oraz działania mające zapobiegać zagrożeniom wynikającym z zalegania materiałów niebezpiecznych na dnie Morza Bałtyckiego? Jeśli tak, to jaki jest priorytetowy zakres działań? Jeśli nie, to z jakich powodów?

Z poważaniem
Sławomir Rybicki